



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De actibus latriæ, quibus aliquid de rebus exterioribus Deo offertur, &
primo de sacrificijs. Quæstio 85.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

secundum quam in omni loco Deo sacrificatur, vt dicitur Malach. 1.

Ad secundum dicendum, quod determinatus locus eligitur ad adorandum: non propter Deum qui adoratur, quasi loco concludatur, sed propter ipsos adorantes. Et hoc triplici ratione. Primo quidem propter loci consecrationem, ex qua spiritualem deuotionem concipiunt orantes, vt magis exaudiantur: sicut patet ex adoratione Salomonis, 3. Reg. 8. Secundo propter sacra mysteria, & alia sanctitatis signa, quæ ibi continentur. Tertio propter concursum multorum adorantium, ex quo fit oratio magis exaudibilis: secundum illud Matth. 18. Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ego in medio eorum.

Ad tertium dicendum, quod secundum quamdam decentiam adoramus versus orientem. Primo quidem propter diuinæ maiestatis indicium: quod nobis manifestatur in motu cali, qui est ab oriente. Secundo propter paradysum in oriente constitutum, vt legitur Gen 2. secundum literam Septuaginta interpretum: quasi queramus ad paradysum redire. Tertio propter Christum, qui est lux mundi, & oriens nominatur, Zach. 6. Et qui ascendit super cælum cæli ad orientem. Et ab oriente etiam expectatur venturus, secundum illud Matth. 24. Sicut fulgur exit ab oriente, & patet vsque ad occidentem: ita erit & aduentus filij hominis.

QVÆST. LXXXV.

De his quæ Deo a fidelibus dantur: & primò de Sacrificijs, in quatuor articulos diuisu.

Postea considerandum est de actibus, quibus aliqua res exteriores Deo offeruntur.

- ¶ Circa quos occurrit duplex consideratio.
- ¶ Primo quidem de his quæ Deo à fidelibus dantur.
- ¶ Secundo de votis quibus ei aliqua promittuntur.
- ¶ Circa primum considerandum est de sacrificijs, oblationibus, primitijs, & decimis.

X 4 ¶ Circa

- ¶ Circa sacrificia quærentur quatuor.
- ¶ Primo, utrum offerre Deo sacrificium, sit de lege natura?
- ¶ Secundo, utrum soli Deo sit sacrificium offerendum?
- ¶ Terrio, utrum offerre sacrificium sit specialis actus virtutis?
- ¶ Quarto, utrum omnes teneantur ad sacrificium offerendum?

ARTIC. I.

458

Vtrum offerre sacrificium Deo, sit de lege natura?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod offerre sacrificium Deo, non sit de lege natura. Ea enim quæ sunt iuris naturalis, communia sunt apud omnes homines. Non autem hoc contingit circa sacrificia. Nam quidam leguntur obrulisse in sacrificium panem & vinum, sicut de Melchisedech dicitur Genes. 14. Et quidam hæc, quidam verò alia, ut animalia. Ergo oblatio sacrificiorum non est de iure naturali.

¶ 2. Præterea, Ea quæ sunt iuris naturalis, omnes iusti seruauerunt. Sed non legitur de Isaac quod sacrificium obtulerit. Neque etiam de Adam: de quo tamen dicitur Sap. 10. quod sapientia eduxit eum à delicto suo. Ergo oblatio sacrificij non est de iure naturali.

¶ 3. Præterea, Aug. dicit 10. de Ciuit. Dei *, quod sacrificia in quadam significantia offeruntur. Voces autem quæ sunt præcipua inter signa, sicut idem dicit in lib. de Doct. Christ. † non significant naturaliter, sed ad placitum, secundum Philosoph. * Ergo sacrificia non sunt de lege naturali.

SED contra est, quod in qualibet ætate, & apud quolibet hominum nationes semper fuit aliqua sacrificiorum oblatio. Quod autem est apud omnes, videtur naturale esse. Ergo & oblatio sacrificiorum est de iure naturali.

RESPONDEO dicendum, quod naturalis ratio dicitur homini, quod alicui superiori subdatur propter defe-

* li. 10. c.
19. c. 6.
5. c. 6.
10. 5.
† li. 3. c. 3.
circa me
diu, 20. 3.
* Ari. li.
3. Perih.
c. 1. 10. 1.

defectus, quos in seipso sentias: in quibus ab aliquo superiori eget adiuuari & dirigi. Et quicquid illud sit, hoc est quod apud omnes dicitur Deus. Sicut autem in rebus naturalibus, naturaliter inferiora superioribus subduntur; ita etiam naturalis ratio dicitur homini secundum naturalem inclinationem, ut ei quod est supra hominem, subiectionem, & honorem exhibeat secundum suum modum. Est autem modus conueniens homini, ut sensibilibus signis utatur ad aliqua exprimenda: quia ex sensibilibus cognitionem accipit. Et ideo ex naturali ratione procedit, quod homo quibusdam sensibilibus rebus utatur, offerens eas Deo in signum debite subiectionis, & honoris, secundum similitudinem eorum, qui dominis suis aliqua offerunt in recognitionem dominij. Hoc autem pertinet ad rationem sacrificij. Et ideo oblatio sacrificij pertinet ad ius naturale.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut supra dictum * est, aliqua in communi sunt de iure naturali, quorum determinationes sunt de iure positivo: sicut quod malefactores puniantur, habet lex naturalis; sed quod tali pena vel tali puniantur, est ex constitutione diuina, vel humana. Similiter etiam oblatio sacrificij in communi est de lege naturali: & ideo in hoc omnes conueniunt. Sed determinatio sacrificiorum est ex institutione humana vel diuina: & ideo in hoc differunt.

Ad secundum dicendum, quod Adam, & Isaac sicut & alij iusti, Deo sacrificium obtulerunt, secundum sui temporis congruentiam: ut patet per * Gregor. qui dicit, quod apud antiquos per sacrificiorum oblationes remittebatur peccatum originale. Non tamen de omnibus iustorum sacrificijs fit mentio in scriptura, sed solum de illis circa quæ aliquid speciale accidit. Potest tamen esse ratio, quare Adam non legitur sacrificium obtulisse: ne, quia in ipso notatur origo peccati, simul etiam in eo sanctificationis origo significaretur. Isaac uero significauit Christum, in quantum ipse oblatum est in sacrificium: unde non oportebat

1.2.9.95.
ar. 2.

li. 4. Mor.
c. 2. par. 1.
ante me.

tebat vt significaretur quasi sacrificium offerens.
Ad tertium dicendum, quod significare conceptus suos, est homini naturale: sed determinatio signorum est secundum humanum placitum.

ARTIC. II.

459

i. 2. q. 102
a. 3. co. Et
2. q. 48.
a. 3. co. Et
3. contra
c. 120 col.
2. fin. Et
Pf. 28 co.
2. Et Ro.
1. la. 7. fi.

Vtrum soli Deo fit sacrificium offerendum?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod non soli summo Deo fit sacrificium offerendum. Cum enim sacrificium Deo offerri debeat, videtur quod omnibus illis fit sacrificium offerendum, qui diuinitatis consortes fiunt. Sed etiam sancti homines efficiuntur diuinæ naturæ consortes, vt dicitur 2. Petri 1. Vnde & de eis in Psal. 81. dicitur, Ego dixi, Dijs estis. Angeli etiam filij Dei nominantur, vt patet Job 1. Ergo omnibus his debet sacrificium offerri.

¶ 2 Præterea, Quanto aliquis maior est, tanto ei maior honor debet exhiberi. Sed Angeli & sancti sunt multo maiores quibuscumque terrenis Principibus, quibus tamen eorum subditi multo maiorem honorem impendunt, se coram eis prosternentes, & muñera offerentes, quam fit oblatio alicuius animalis, vel rei alterius in sacrificium. Ergo multo magis Angelis, & Sanctis potest sacrificium offerri.

¶ 1 Præterea, Tempia & altaria instituuntur ad sacrificia offerenda. Sed templa, & altaria instituuntur Angelis, & Sanctis. Ergo etiam sacrificia possunt eis offerri.

SED contra est, quod dicitur Exod. 22. Qui immolat dijs, occidetur, præter Domino soli.

Art. præc.

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum * est, oblatio sacrificij fit ad aliquid significandum. Significat autem sacrificium quod offertur exterius, interius spirituale sacrificium, quo anima seipsam offert Deo: secundum illud Psalmista, Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Quia sicut supra dictum * est, exteriores actus religionis ad interiores ordinantur. Anima autem se offert Deo in sacrificium, sicut principio suæ creationis, & sicut fini suæ beatificationis.

q. 84. a. 2
c. 9. 81.
ar. 7.

Se-

Secundum autem veram fidem solus Deus est creator animarum nostrarum, ut in primo habitum * est. *q. 118. a.*
 In solo etiam eo animæ nostræ beatitudo consistit, *2*
 ut supra dictum est. Et ideo sicut soli Deo summo *† 1.2. q.2*
 debemus sacrificium spirituale offerre, ita etiam soli *¶ 3. a.8*
 Deo debemus offerre exteriora sacrificia. Sicut etiam orantes atque laudantes ad eum dirigimus significantes voces, cui res ipsas in corde quas significamus, offerimus, ut Augustinus dicit 10. * de Civitate Dei. Hoc etiam videmus in omni republica, ** ca. 19.*
 observari, quod summum rectorem aliquo signo singulari honorant: quod cuicumque alteri deferretur, *paulò 2*
 esset crimen læsæ maiestatis. Et ideo in lege divina *prin. 1.5.*
 statuitur pœna mortis his qui divinum honorem alijs exhibent.

Ad primum ergo dicendum, quod nomen divinitatis communicatur aliquibus non per æqualitatem, sed per participationem: & ideo nec æqualis honor eis debetur.

Ad secundum dicendum, quod in oblatione sacrificij non pensatur pretium occisi pecoris, sed significatio, qua hoc fit in honorem summi rectoris totius Universi. Unde sicut * Augu dicit 10. † de Civit. Dei, Dæmones non cadaverinis nidoribus, sed divinis honoribus gaudent. *li. 20. contra Fauf. c. 21. c. 11.*

Ad tertium dicendum, quod sicut Aug. dicit 8. * de Civit. Dei, Non constituimus Martyribus templâ, sacerdotia, sacra, & sacrificia: quoniam non ipsi, sed Deus eorum nobis est Deus. Unde sacerdos non dicit, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule: sed Deo de illorum victorijs gratias agimus, & nos ad imitationem eorum exhortamur. *† c. 19. nò p. 10. 5. * lib 8. c. vlt. i. pr. 10. 5.*

ARTIC. III.

Verum oblatio sacrificij sit specialis actus virtutis?

460

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod oblatio sacrificij non sit specialis actus virtutis. Dicit enim August. 10. * de Civit. Dei, Verum sacrificium *cap 6. in prin. 1.5.*

cium est omne opus quod agitur, vt sancta societate inhaereamus Deo. Sed omne opus bonum non est specialis actus alicuius determinatæ virtutis. Ergo oblatio sacrificij non est specialis actus determinatæ virtutis.

¶ 2 Præterea, Maceratio corporis, quæ fit per ieiunium, pertinet ad abſtinentiam: quæ autem fit per continentiam, pertinet ad caſtitem: quæ autem est in martyrio pertinet, ad fortitudinem: quæ omnia videntur comprehendi sub sacrificij oblatione, secundum illud Romanorum 12. Exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem. Dicit etiam Apostolus ad Hebræos vltimo, Beneficentiæ & communionis nolite obliuisci: talibus enim hostijs promeretur Deus. Beneficentia autem & communitio pertinent ad charitatem, misericordiam, & liberalitatem. Ergo sacrificij oblatio non est specialis actus determinatæ virtutis.

¶ 3 Præterea, Sacrificium videtur, quod Deo exhibetur. Sed multa sunt quæ Deo exhibentur, sicut deuotio, oratio, decimæ, primitiæ, oblationes, & holocausta. Ergo sacrificium non videtur esse aliquis specialis actus determinatæ virtutis.

S E D contra est, quod in lege specialia præcepta de sacrificijs dantur, vt patet in principio Leuit.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra habitum * est, quando actus vnus virtutis ordinatur ad finem alterius virtutis, participat quodammodo speciem eius: sicut cum quis furatur, vt fornicetur, ipsum furtum accipit quodammodo fornicationis deformitatem: ita quod si etiam aliàs non esset peccatum, ex hoc iam peccatum esset, quod ad fornicationem ordinatur. Sic ergo sacrificium est quidam specialis actus laudem habens ex hoc quod in diuinata reuerentiam fit: propter quod ad determinatam virtutem pertinet, scilicet ad religionem. Contingit autem & ea quæ secundum alias virtutes sunt, in diuinam reuerentiam ordinari: puta, cum aliquis elemosinam facit

1. 2. q. 18.
ar. 6.

facit de rebus proprijs propter Deum, vel cum aliquis proprium corpus alicui afflictioni subijcit propter diuinam reuerentiam. Et secundum hoc etiam actus aliarum virtutum, sacrificia dici possunt. Sunt tamen quidam actus, qui non habent ex alio laudem, nisi quia fiunt propter reuerentiam diuinam. Et isti actus propriè sacrificia dicuntur, & pertinent ad virtutem religionis.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc ipsum quod Deo quadam spiritali societate volumus inhærere, ad diuinam reuerentiam pertinet. Et ideo cuiuscunque virtutis actus rationem sacrificij accipit ex hoc quod agitur, vt sancta societate Deo inhæreamus.

Ad secundum dicendum, quod triplex est hominis bonum. Primum quidem est bonum animæ, quod Deo offertur interiori quodam sacrificio per deuotionem, & orationem, & alios huiusmodi interiores actus. Et hoc est principale sacrificium. Secundum est bonum corporis, quod Deo quodammodo offertur per martyrium, & abstinentiam, seu continentiam. Tertium, est bonum exteriorum rerum, de quo sacrificium offertur Deo: directè quidem, quando immediatè res nostras Deo offerimus: mediatè autem, quando eas communicamus proximis propter Deum.

Ad tertium dicendum, quod sacrificia propriè dicuntur, quando circa res Deo oblatas aliquid fit: sicut quod animalia occidebantur, & comburebantur: quod panis frangitur, & comeditur, & benedicitur: & hoc ipsum nomen sonat. Nam sacrificium dicitur ex hoc quod homo facit aliquid sacrum. Oblatio autem directè dicitur, cum Deo aliquid offertur, etiam si nihil circa ipsum fiat: sicut dicuntur offerri denarij, vel panes in altari: circa quos nihil fit. Vnde omne sacrificium est oblatio, sed non conuertitur. Primitiæ autem, oblationes sunt, quia Deo offerebantur, vt legitur Deut. 26. Non autem sunt sacrificia, quia nihil sacrû circa eas fiebat. Decimæ autem pro-

proprie loquendo, non sunt sacrificia, neque oblationes: quia non immediatè Deo, sed ministris divini cultus exhibentur.

ARTIC. IV.

Utrum omnes teneantur ad sacrificia offerenda?

461

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd non omnes teneantur ad sacrificia offerenda. Dicit enim Apost. Rom. 7. Quæcumque lex loquitur, his qui sunt in lege loquitur. Sed lex de sacrificijs non fuit omnibus data, sed soli populo Hebræorum. Ergo non omnes ad sacrificia tenebantur.

¶ 2 Præterea, Sacrificia Deo offeruntur ad aliquid significandum. Sed non est omnium huiusmodi significaciones intelligere. Ergo non omnes tenentur ad sacrificia offerenda.

¶ 3 Præterea, Ex hoc sacerdotes dicuntur, quòd sacrificium Deo offerunt. Sed non omnes sunt sacerdotes. Ergo non omnes tenentur ad sacrificia offerenda.

AR. 1. huiusmodi q.

SED contra est, quòd sacrificium offerre est de lege naturæ, ut supra habitum * est. Ad ea autem quæ sunt legis naturæ, omnes tenentur. Ergo omnes tenentur ad sacrificium Deo offerendum.

AR. 2. huiusmodi q.

RESPONDEO dicendum, quòd duplex est sacrificium, sicut dictum * est: quorum primum, & principale est sacrificium interius, ad quod omnes tenentur: omnes enim tenentur Deo deuotam mentem offerre. Aliud autem est sacrificium exterius, quod in duo diuiditur. Nam quoddam est quod ex hoc solum laudem habet, quòd Deo aliquid exterius offertur in protestationem diuinæ subiectionis: & ad hoc aliter tenentur illi qui sunt sub lege noua, vel veteri, aliter illi qui non sunt sub lege. Nam illi qui sunt sub lege, tenentur ad determinata sacrificia offerenda, secundum legis præcepta. Illi verò qui non erant sub lege, tenebantur ad aliqua exterius facienda in honorem diuinum, secundum condecensiam ad eos inter quos habitabant, non autem determina-

tè

tè ad hæc, vel ad illa. Aliud verò est exterius sacrificium, quando actus exteriores aliarum virtutum in diuinam reuerentiam assumuntur. Quorum quidam cadunt sub præcepto, ad quos omnes tenentur; quidam verò sunt supererogationis, ad quos non omnes tenentur.

Ad primum ergo dicendum, quòd ad illa determinata sacrificia, quæ in lege erant præcepta, non omnes tenebantur. Tenebantur tamen ad aliqua sacrificia interiora vel exteriora, ut dictum * est.

In corp. art.

Ad secundum dicendum, quòd quamuis non omnes sciant explicitè virtutem sacrificiorum, sciunt tamen implicitè sicut & habent fidem implicitam, ut supra habitum * est.

q. 2. ar. 7.

Ad tertium dicendum, quòd sacerdotes offerunt sacrificia quæ sunt specialiter ordinata ad cultum diuinum, non solum pro se, sed etiam pro alijs. Quædam verò sunt alia sacrificia, quæ quilibet potest pro se Deo offerre, ut ex supradictis * patet.

In cor. 2. ar. 2. q. 3.

QVÆST. LXXXVI.

De Oblationibus, & primitiis, in quatuor articulos diuisa.

Postea considerandum est de oblationibus, & primitiis.

- ¶ Et circa hoc quærentur quatuor.
- ¶ Primo, utrum aliqua oblationes sint de necessitate præcepti?
- ¶ Secundo, quibus oblationes debeantur.
- ¶ Tertio, de quibus rebus fieri debeant.
- ¶ Quarto, specialiter de oblationibus primitiarum, utrum ad eas homines ex necessitate teneantur?

ARTIC. I.

Utrum homines teneantur ad oblationes ex necessitate præcepti?

462

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd homines non teneantur ad oblationes ex necessitate præcepti. Non enim homines tempore Evangelij

c. 1. & se. extra de decimis.